



Església de Sant Cristòfol de Figuera

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Sant Mateu de Bages
Emplaçament	Carretera BV-3003, al km. 11,5 camí direcció sud-oest, uns 800 m.
Alçada:	692

Coordenades:

Latitud:	41.8102
Longitud:	1.68917
UTM Est (X):	391117
UTM Nord (Y):	4629534

Classificació

Número de fitxa	08229 - 134
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Modern
Segle	XI-XVI
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurada
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 177)
Data aprovació:	dc., 20/01/2010 - 12:00
Número inventari	Sí: IPA 17115
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada

Titular: 000200700CG92G0001TZ

Fitxes associades:

[Figuera](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la dj., 16/02/2017 - 01:00

fitxa:

Descripció

Petita església romànica encimbellada dalt d'un penyal i amb aspecte de fortalesa, situada junt a la masia de Figuera. Presenta una nau rectangular amb absis semicircular adossat a la masia. L'església va ser fortificada amb un cos superior per damunt la nau que conserva dues línies d'espitlleres. També s'afegí sobre l'absis pel cantó sud-est una torre cilíndrica amb espitlleres a l'alçada del segon pis realçat de l'església, torre de la qual en queda molt poca cosa. El campanar de torre és posterior. L'absis té al centre una finestra de doble esqueixada, rematada amb arc de mig punt adovellat. La capçalera és escapçada per una arcada que comunica amb un edifici de pedra que devia fer funcions de sagristia. L'absis és cobert amb volta d'un quart d'esfera i la nau amb volta de canó seguida, sense arcs torals. Actualment té dos portals. L'originari és el del migdia. És de factura simple i acabat amb arc de mig punt fet amb dovelles. En aquest mateix mur hi ha una finestra, ara tapiada, també amb arc de mig punt adovellat. Al mur de ponent s'obren un portal i una finestra que són moderns. L'aparell és fet amb carreus escantonats i disposats ordenadament en filades.

Història

Aquesta església es troba dins l'antic terme del castell de Castelltallat i no devia passar de capella rural, sufragània de l'església de Sant Mateu. L'any 1646 ja depenia de la parròquia de Sant Mateu i el 1685 consta la seva categoria de sufragània. El lloc de Figuera és documentat des de l'any 1025. L'església apareix citada el 1027, i el 1029 ja és documentada com a Sant Cristòfol de Figuera, i així mateix el 1285. El mas, que deu ser més o menys contemporani de l'església, era una de les cases importants ja al segle XI en aquesta zona. Es troba emplaçat dalt d'un petit promontori i actualment té un aspecte de fortalesa. Segons Xavier SITJAS (2010: 29) la fortificació de la part de l'església, que tenia una torre cilíndrica de la qual gairebé no se'n conserva res, té un caràcter unitari i podria situar-se al segle XII. Segons altres autors (BENET et alii, 1984: 456) hauria estat als segles XV-XVI quan aquesta part es va fortificar. Tanmateix, la part més antiga de la casa ja deixa entreveure uns murs molt sòlids. El seu aspecte presenta el dubte de fins a quin punt el conjunt ja tenia unes connotacions marcadament defensives de bon principi, en consonància amb l'església. En aquest sentit, la Figuera té unes característiques molt similars a la Sala, l'altra gran mas de la zona, el qual també té elements clars que l'identifiquen com a casal fortificat o domus. Cal situar l'origen del mas i l'església de Figuera en el context del segle XI, quan la serra de Castelltallat era encara prop de la frontera amb els sarraïns i va esdevenir una zona altament militaritzada, sota la tutela dels vescomtes de Cardona. El mas i l'església es trobaven dins l'antic terme del castell de Castelltallat. El mas i l'església de Sant Cristòfol conformaven de ben segur un nucli important en aquesta fase inicial de feudalització. Posteriorment, el mas s'anà ampliant i l'edificació actual pot ser en bona part obra dels segles XVI i XVII. Especialment el nucli originari, on hi trobem el finestral renaixentista. Almenys des del segle XIV la família Figuera habitaven la masia. J. M. MAS Y CASAS (1882: 165) recull un document de l'any 1346 en el qual hi consta un tal Guillem Figuera, habitant de Manresa i Pere Figuera, fill de Bernat, de la parròquia de Sant Cristòfol de Figuera. El cognom Figuera encara apareix en una inscripció interior de la casa de l'any 1784. Els actuals propietaris són descendents directes d'aquesta família, per bé que han canviat dues vegades el cognom degut a casaments amb pubills. Així, el 1825 entrà com a pubill Josep Duocastella

(de Sant Andreu d'Aguilar) que es casà amb Maria Figuera Santasusana. Més tard, el 1908 l'hereva de la casa, Josepa Duocastella, va contreure matrimoni amb Pere Esquerrà Sabatés. Eren els avis dels actuals propietaris. Foren ells qui el 1918 van construir la masoveria de la Figuera, uns metres al nord del casal antic. Ja al segle XX els murs exteriors del conjunt van ser reforçats pels costats nord i de ponent amb un gran atalussat per evitar possibles despreniments. Això ha acabat de donar un aspecte de fortalesa al conjunt. Fa uns anys, entorn de 1970, els propietaris van dur a terme una bona restauració de l'església i a tot l'edifici gràcies al qual avui aquest conjunt arquitectònic presenta un aspecte excel·lent.

Bibliografia

BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Sant Cristòfol de Figuera", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 455-456.

JUNYENT, Eduard (1949). "Itinerario histórico de las parroquias del Obispado", Hoja Parroquial, núm. 35 (agost de 1949), Vic.

MAS Y CASAS, José María (1882). Ensayos-históricos sobre Manresa, Manresa, Impremta M. Trullás (2^a edició), p. 165.

SITJES MOLINS, Xavier (2010). Arquitectura civil medieval al Bages. Centre d'Estudis del Bages, Amics de l'Art Romànic del Bages, Centre Excursionista de la Comarca de Bages, Manresa, p. 28-30.



